

SLOHOVÉ ÚTVARY

Pred tým, ako začneme písať si musíme uvedomiť, čo píšeme (aký útvar), pre koho, aký štýl použijeme. Text musíme členiť do odsekov - prvý riadok odseku aspoň dva centimetre posunieme doprava v porovnaní s ostatnými riadkami odseku, prípadne vynecháme riadok a píšeme od okraja po okraj. Každá práca musí mať úvod, jadro a záver a daný počet odstavcov v hlavnej časti.

Práca

- musí vychádzať zo všetkých bodov
- musí byť čitateľne napísaná
- musí obsahovať predpísaný počet slov (rátajú sa všetky slová, t.j. aj členy, predložky), nie však slovenské mená, geografické názvy a číslice.

Rozlišujeme 2 štýly, podľa čoho potom prispôsobíme celú prácu:

Formálny štýl obsahuje

- formálne výrazy, pokročilú slovnú zásobu, dlhé vety a súvetia,
- formálne spájacie výrazy, napr. however, although...
- neosobný štýl, t. j. trpný rod (it is supposed,...),
- nepoužívať skrátené slovesné tvary (don't, isn't...).

Neformálny štýl obsahuje

- hovorové výrazy, idiomy (mum, it's raining cats and dogs)
- neformálne frázové slovesá
- jednoduché spájacie výrazy, napr. but, because...),
- kratšie vety,
- osobný tón,
- viac prídavných mien a prísloviak pre živší opis.

Celá práca musí pozostávať z úvodu, hlavnej časti a záveru, ktoré sa organizujú do odstavcov.

ÚVOD

- začína tému, uvádza ju a dáva čitateľovi prvotné informácie o problematike. Čitateľ musí z úvodu zistiť o čom celá práca bude.

JADRO - HLAVNÁ ČASŤ

- pozostáva obyčajne z viacerých odstavcov, pretože každá nová myšlienka musí byť rozpracovaná zvlášť. Keď sa v zadaní objavia 3 podúlohy, musia byť 3 odstavce... Čitateľ už z prvej vety hlavnej časti musí zistiť autorov úmysel alebo postoj.

ZÁVER

- ide o zosumarizovanie alebo zhrnutie toho, čo už bolo napísané, hlavná myšlienka ale inými slovami. Čitateľ by mal presne vedieť autorov názor na danú problematiku.

1. OPIS (description)

- osoby
- miesta
- udalosti

OSOBY:

- často sa používa v rôznych štýloch a slohových postupoch

ÚVOD - dáva všeobecné informácie o človeku so špecifickými detailami:

meno, osobné údaje, vzťah k osobe, keď ju čitateľ nepozná, tak **kedy, kde a ako** sa autor zoznámil s daným človekom.

JADRO – by malo mať 3 alebo viac odstavcov týkajúcich sa 1. *výzoru*- od všeobecných črt až k detailom,

2. *osobné vlastnosti*,

3. *koničky alebo záľuby*,

ZÁVER - by mal zahŕňať pisateľove pocity a komentáre o danej osobe

POUŽITÝ JAZYK- mnoho rôznych prídavných mien, prísloviak, zvyrazňovačov - very, very much, too, enough, porovnávanie, pocity. Ak má daná osoba negatívne vlastnosti, treba pri nich použiť mierny jazyk- *nie: He is stupid. - ale : He is not very clever. alebo He seems to be stupid.*

Čas- prítomný jednoduchý, pri zosnulých minulý jednoduchý

MIESTA alebo BUDOVY

ÚVOD - musí obsahovať miesto , názov miesta a prečo si pisateľ vybral práve toto miesto alebo budovu.

JADRO – opisuje budovu alebo miesto detailne:

1. *exteriér*,

2. *interiér a*

3. *ak je to staršia budova aj jej história* (historické dokumenty, slávni ľudia...)

- to znamená 2 alebo 3 odstavce v jadre

ZÁVER – zahŕňa autorov komentár, pocity - buď kladné alebo záporné a odporúčanie, prečo by človek mal alebo nemal navštíviť dané miesto.

UDALOSTI, FESTIVALU alebo OSLAVY

- môžeme nájsť v listoch, článkoch, reportážach a rozprávaniach

ÚVOD - by mal obsahovať mená, čas, miesto a príčiny pre oslavu (možno história, tradície, kultúrne alebo náboženské zázemie)

JADRO – dáva informácie o 1. *príprave na slávnosť a 2. samotný priebeh udalosti.* – 2 odstavce

ZÁVER – zhrnutie udalosti, založené na reakciách a pocitoch a autorove myšlienky a komentáre o nej

JAZYK: veľmi veľa prídavných mien a prísloviak, trpný rod, prítomné časy - ak sa udalosť opakuje pravidelne, minulý čas - ak udalosť už prebehla jednorázovo.

2. ROZPRÁVANIE - PRÍBEH (narrative - story)

- sa obvykle píše v prvej osobe (autor píše príbeh z vlastnej perspektívy- “ I was walking down the road...”)
alebo v tretej osobe jednotného čísla (autor píše príbeh zo strany inej osoby- „He was walking down the road...”)

- musí byť **nadpis**, pokiaľ sa nejedná o list
- **MUSÍ MAŤ DEJ - nejakú pikošku, NESMIE TO BYŤ OPIS UDALOSTI**
- Mal by sa odohrávať v čo najkratšom čase, počet osôb by nemal presahovať 3

ÚVOD: uvádza čitateľa na scénu: miesto, čas, atmosféra, hrdinovia... Tento odstavec by mal pritiahnúť pozornosť čitateľa a donútiť ho, aby pokračoval v čítaní, teda musí byť pútavý.

JADRO: rozvíja príbeh, prezentuje udalosti v chronologickom poriadku. Na rozvitie deja je nevyhnutné použiť aspoň 2 odstavce

Treba opísať celé hlavné dianie a jeho dôsledky, nie nezaujímavé a nepodstatné veci, aby si čitateľ mohol rozvíjať svoju predstavivosť.

ZÁVER: dáva koniec príbehu, záverečné komentáre a reakcie vyplývajúce z pocitov

JAZYK: silné pocitové prídavné mená, rôzne príslovky spôsobu, miesta a času na živý opis, veľmi široká škála slovíec, priama reč, rečnícka otázka, porovnanie, prítomné časy, činné a trpné prídavia, spojky a spájacie výrazy ukazujúce postupnosť deja: then, next, while, during, after, finally, first, at the end...

- prídavné mená na vyjadrenie pocitov, nálady, základný opis, príslovky spôsobu,
- miesta, času, priama reč, rečnícke otázky, viaceré prítomné a minulé časy, prídavia
- spájacie výrazy označujúce poradie udalostí (napr. first (of all), next, then, after that, finally, while, during, before, as soon as, atď.)

3.LIST (letter)

A. Úradný list (formal letter)

- môže to byť sťažnosť, odporúčanie, prihláška, žiadosť, poďakovanie
- je nutné použiť formálnu slovnú zásobu kvôli presnému a jasnému porozumeniu problému

PRESNÁ ŠTRUKTÚRA:

- vpravo hore adresa odosielateľa (**bez mena**) napr. Zelená 4
Gelnica
Slovakia/ The Slovak Republic
- pod adresou vynechať riadok a napísať dátum (30 June 2004)- nie číslicami, je to mäťúce
- vľavo hore meno (aj funkcia, keď je známa) a adresa prijímateľa
- oslovenie **Dear Sir, Dear Madame, Dear Sir or Madame** - ak nepoznáme meno osoby; za oslovením **čiarka**
- ak meno poznáme: **Dear Mr Robinson**, v americkej angl. Dear Mr. Robinson a čiarka
- list sa člení na úvod, jadro, záver
- **ÚVOD:** príčina prečo píšeme list

- napr. **I have seen your advertisement in the newspaper Times (on the Internet) and I would like to apply for the job as a secretary.**

- **JADRO** - člení sa podľa toho, o koľkých informáciách máme písať

- **ZÁVER**: zdvorilostné frázy : **I look forward to hearing from you soon.**

Thank you for your time and consideration.

- pod tým: **Yours faithfully** (ak sa list začína **Dear Sir or Madame**), **Yours sincerely** (ak sa list začína **Dear Mr Brown**), za tým čiarka

- podpis a pod ním meno odosielateľa tlačeným písmom)

JAZYK: formálne slová, nie hovorové, dlhšie slová a vety, **ŽIADNE SKRATKY**: nie **don't** - ale **do not**

B. Súkromný list (informal letter)

- píše sa priateľom, rodine alebo niekomu, koho dobre poznáme

- používa sa neformálna slovná zásoba, hovorové slová, frazeologizmy, frázové slovesá, otázky a zvolacie vety (Thanks a lot. Guess what!, Are you serious?) Vety sú kratšie, osobnejšie a používajú sa kratšie spájacie výrazy.

- Neformálne listy sú vždy v prvej osobe jednotného čísla

- je možné používať skrátené slovesné tvary

- **adresa odosielateľa a prijímateľa nie je potrebná**

- **dátum** sa píše vpravo hore - celým slovom: 13 August 2007

- oslovenie (**Dear Mary aleboHi**), za tým čiarka

ÚVOD: otvára list a uvádza príčiny pre jeho napísanie

JADRO: každý bod má svoj vlastný odstavec s detailným popisom

ZÁVER: záverečné poznámky

- môže byť na konci: (**I am**) **Looking forward to seeing you**- ale len v tomto prítomnom priebehovom čase, **Drop me a line, Give me a call, Take it easy, Say hi to your parents for me...**

- ukončenie: intímne: **Love, Hugs and kisses, Lots of love, Yours..**

menej intímne: **Best wishes, Regards, Kind regards, See you later**, atď.

- podpis: len krstné meno

JAZYK: veľa rôznych časov, hlavne prítomný jednoduchý a priebehový, predprítomný jednoduchý a priebehový, minulé časy

4. REFERÁT, SPRÁVA, ČLÁNOK (report, article)

Referáty sú krátke slohové postupy pre obchodné alebo akademické účely

- akademické referáty sa vzťahujú na predmety vyučované v škole o rôznych témach naštudovaných alebo experimentovaných

- obchodné referáty majú niečo s výskumom, predajom, marketingom, výrobou alebo inými informáciami potrebnými pre obchodnú spoločnosť.

- Referáty vo všeobecnosti môžu obsahovať mienku autora iba ak je podložená nejakými informáciami z iných zdrojov

Články sú vlastne správy o bežných udalostiach napísané pre tlač alebo elektronické médiá: noviny, časopisy, Internet.

- Je to krátky slohový útvar s cieľom informovať.

Autor článku obvykle nedáva svoj názor do textu - píše objektívne a cituje len niekoho iného ale nikdy nepovie svoj vlastný názor, napr. keď je známe že študenti majú veľa stresu, napíše: *The pressure on students is enormous. One student said that he had not slept in three days...*

Každý referát alebo článok musí mať **nadpis**- obvykle je krátky, pútavý

ÚVOD: prehľad udalosti, odpovedať na otázky: kto, čo, kde, kedy

JADRO: chronologický a detailný popis udalosti, ako a prečo sa udalosť stala- najmenej 2 odstavce

ZÁVER: zhrňuje reakcie ľudí a komentuje udalosti, deje a možno aj predvída budúce pokračovanie udalosti

JAZYK: - minulé časy, trpný rod, nepriama reč

- Veľmi veľa slovies v uvádzacej vete (napr. tell, say, state, deny, warn, advise, atď.)
- Prevažujú krátke, faktografické vety, presnosť a stručnosť.

5.RECENZIA (review)

- je to krátky popis knihy, filmu, hry, počítačovej hry, výstavy, televízneho programu alebo iného druhu zábavy

majú formu správy a zvyčajne sú určené na tlač alebo ako elektronické médium.

- majú informovať čitateľov a odporúčať či daný materiál sa oplatí alebo neoplatí čítať, pozerať alebo kúpiť

ÚVOD: základné informácie, napr. názov, štýl, druh, scéna, autor

JADRO: skladá sa obvykle z dvoch odstavcov:

1. stručne dej v chronologickom poriadku
2. hodnotenie deja, postáv, osvetlenia, štýlu, grafiky, réžie

ZÁVER: slúži na vyjadrenie názoru autora o danom diele a odporučiť alebo odradiť čitateľov od jeho sledovania alebo čítania

PISATEĽ MUSÍ DAŤ JASNÉ STANOVISKO O KVALITE DIEĽA a tiež dôvody a príklady podporujúce jeho názor

JAZYK: prítomné časy, prídavné mená

6. Anglická kompozícia (essay)

- anglická "essay" nie je slovenská esej

- vyjadruje názor, postoj racionálne, bez emócií

ÚVOD: posledná veta úvodu je najdôležitejšia a vyjadruje náš názor, je to tzv. "**thesis**"

JADRO (aspoň tri odseky)

- každý odsek jadra sa musí začínať tzv. "**topic sentence**" - hlavnou vetou odseku, musí pritiahnúť pozornosť a vystihovať podstatu odstavca a prinútiť čitateľa pokračovať v čítaní

- v ďalších vetách svoj názor - hlavnú myšlienku odseku - "topic sentence"- rozvíjame, zdôrazňujeme, odôvodňujeme

- ak máme v jadre tri odseky, použijeme tri body osnovy

ZÁVER: (zhrnutie) musí zodpovedať "thesis", stručne musí objasniť o čom sme písali, ale inými slovami

JAZYK: nepoužívať opytovacie vety, **NEPOUŽÍVAŤ** skrátené tvary, básnické figúry, metafory

- široký rozsah časov, zvyčajne prítomných, príslovky, prídavné mená a **spájacie výrazy**

SPOJKY:

- uvádzanie argumentov: one major advantage/disadvantage of, one point of view, in the first place, first of all, to start with, secondly, thirdly, finally, last but not least

- pridávanie argumentov: what is more, in addition to this, apart from this, furthermore (okrem toho), also, moreover (navyše)

- uvádzanie protikladných argumentov: on the one hand, on the other hand, in spite of (napriek), however, even though (hoci), although, nevertheless (napriek tomu)

- uvádzanie príkladov: for example, for instance, such as, especially

- zhrnutie: to sum up, all in all, in conclusion, on the whole, taking everything into account, all things considered

- vyjadrenie protikladných názorov: it is argued that, opponents of this view insist, contrary to popular opinion/ what most people believe

- vyjadrenie vlastného názoru: I think, in my opinion, in my view, as I see it, the way I see it, I strongly believe, it seems/ appears to me

A) PRE A PROTI ESEJE

ÚVOD: všeobecné informácie o téme, bez vlastných názorov

JADRO: najmenej 3 odstavce, vyjadrujúce pre a proti s príkladmi

ZÁVER: (zhrnutie) musí zodpovedať "thesis", stručne musí objasniť o čom sme písali ale inými slovami

+ osobná mienka

B, ESEJE VYJADRUJÚCE NÁZOR

ÚVOD: obsahuje názor, ktorý bude rozdiskutovaný a potvrdený príkladmi

JADRO: najmenej 3 odstavce, každý z nich vyjadruje časť názoru s príkladmi.

- mal by byť zahrnutý jeden odstavec vysvetľujúci opačný názor

ZÁVER: zhrňuje čo už bolo povedané, zdôrazňuje pôvodnú myšlienku a používa inú slovnú zásobu

C, PRESVIEDČACIE ESEJE

- autor sa v nich pokúša presvedčiť čitateľa o nejakom názore, probléme, používajúc pri tom dôkazy a argumentáciu

ÚVOD: jasne stanovuje predmet a dáva autorov názor, ale len vo všeobecnosti

JADRO: má najmenej 3 odstavce, v každom je jasná argumentácia, s dôkazmi, príkladmi a tvrdeniami

ZÁVER: sumarizuje čo už bolo povedané, zdôrazňujúc autorov názor. Tiež by mal ukázať dôležitosť a vplyv názoru na čitateľa alebo svet.